

PAPER DETAILS

TITLE: YENI TOPLUMSAL HAREKETLERDE SOSYAL MEDYANIN ROLÜ: MAHSA AMINI
ÖRNEGI

AUTHORS: Ayse Nur ASA

PAGES: 40-63

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2788041>

Araştırma Makalesi | Research Article

Yeni Toplumsal Hareketlerde Sosyal Medyanın Rolü

Mahsa Amini Örneği

The Role Of Social Media in New Social Movements: The Case of Mahsa Amini

Ayşe Nur ASA (Doktora Öğrencisi)
Süleyman Demirel Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0002-1095-2051
nurayseasa@gmail.com

Özet

Anlık ileti paylaşma imkânı sağlayan, insanları kısa bir süre içerisinde hem sanal hem gerçek yaşamda bir araya getiren sosyal medya ağlarından biri olan Twitter, toplumsal hareketlerin oluşmasında büyük bir etki alanına sahiptir. Bireyler özellikle kültürel alana ve yaşamsal pratiklere odaklanarak taleplerini özgürce bu ağ üzerinden iletebilmektedir. 16 Eylül 2022'de İran'ın başkenti Tahran'da ölen Mahsa Amini için de halk sosyal medya üzerinden örgütlenerek protestolara başlamıştır ve bu protestolar sokak eylemine dönüşmüştür. Bu çalışmanın amacı da bu olay kapsamında yeni toplumsal hareketlerde siyasal iletişim ve örgütlenme konusunda bir sosyal medya mecrası olan Twitter'dan nasıl yararlanıldığını ortaya koymaktır. Bundan dolayı Mahsa Amini için atılan tweetler içerik analizi tekniği kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda twitter mecrasının toplumsal hareketlerin oluşmasında, örgütlenme konusunda, talepleri özgürce iletmede, birlik ve beraberliği sağlamada önemli bir araç olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Hareketler, Mahsa Amini, Twitter

Abstract

Twitter, which is one of the social media networks that provides instant message sharing and brings people together in both virtual and real life in a short time, has a great influence in the formation of social movements. Individuals can freely convey their demands through this network, especially focusing on the cultural field and vital practices. For Mahsa Amini, who died in Tehran, the capital of Iran, on September 16, 2022, the public started to protest through social media, and these protests turned into street protests. The aim of this study is to reveal how Twitter, which is a social media channel for political communication and organization, is used in new social movements within the scope of this event. Therefore, the tweets posted for Mahsa Amini were analyzed using the content analysis method. In line with the data obtained, it is seen that Twitter is an important tool in the formation of social movements, in organizing, in freely communicating demands, and in ensuring unity and solidarity.

Keywords: Social Movements, Mahsa Amini, Twitter

Giriş

Toplumsal hareketler tarih boyunca var olmuş ve var olmaya devam edecek önemli sosyolojik olaylardır (Turanlı ve Tahıry, 2022: 118). Geçmişten günümüze toplumsal yaşamdaki değişimler toplumsal hareketlerde de değişikliklere sebep olmuştur. 1970'lerin başlarında sanayi ülkelerinde görülen kolektif eylemlerdeki yükseliş, siyasi yaşamı kesintiye uğratmıştır. Küreselleşme etkisini taşıyan hareketler sonucunda toplumsal hareket kavramı da değişmiştir (D'Anieri vd., 1990: 445). Çolak (2016:533), ulus-ötesi toplumsal hareketler olarak da ifade edilen yeni toplumsal hareketlerin öğrenci radikalizminin, Vietnam Savaşı gösterilerinin ve karşı-kültürel tutum ve duyarlılıkların artış gösterdiği ortamlarda geliştiğini ifade eder. Bu hareketler daha çok modernitenin getirdiği hayatın niteliğine ilişkin ortaya çıkan sorunlarla, tehditlerle, kültürel değişimle ilgilenmiştir ve toplumun tüm kesimleri için yaşam kalitesini artırmayı hedeflemiştir (D'Anieri vd., 1990: 446-447). Toplumsal hareketler modernliğin ilk yıllarında çoğunlukla işçi sınıfı ile birlikte ekonomik çıkarlara bağlı olarak ve siyasal gücü etkilemek ya da ele geçirmek üzere ortaya çıkan hareketler olarak tanımlanırken, günümüzde esnek, merkezsiz ve yerel düzeyde meydana gelen tepkilerin kolektif hale gelmesiyle oluşmaktadır (Demiroğlu, 2014: 136). Hira'ya (2016: 153) göre yeni toplumsal hareketlerin belirleyici özellikleri şunlardır;

- 1.Katılım gösteren bireyler aynı sınıfa mensup değildir. Heterojen bir yapıdadır ve bu bireylerin çeşitli toplumsal aidiyetleri bulunmaktadır.
- 2.Toplumsal hareketlere katılım sağlayan bireylerin farklı düşüncelere sahip olmaları, çoğulculuk anlayışının bir göstergesidir.
- 3.Kişiler çoğunlukla kimlik ve kültürel alana yönelik beklentilerle harekete geçmektedir.
- 4.Yeni toplumsal hareketlere katılan birey toplumsal yapı içerisindeki kişisel yönlerini yansıtmaktadır.
- 5.Yeni toplumsal hareketler şiddete değil sivil itaatsizliğe dayalı eylemlerle gerçekleştirilmektedir.

Çevre hareketi, insan hakları hareketi, kadın hareketleri, nükleer karşıtı hareketler, savaş karşıtı hareketler, azınlık hareketleri, yeni toplumsal hareketlere örnek olarak verilebilmektedir. Yeni toplumsal hareketler bağlamında sosyal medya toplumsal değişim ve dönüşümlerin yaşanmasında çok önemli bir role sahiptir. Günümüzde sosyal medyanın hem düşük maliyetli olması hem de kısa süre içerisinde çok büyük kitlelere ulaşılabilme imkân tanınması toplumsal örgütlenmeyi mümkün kılmaktadır. Bu örgütlenme aynı konu üzerinde uluslararası boyutta pek çok insanın fikirlerini, ortak değerlerini paylaşabilmesi ve ortak bir duruş sergileyebilmesiyle oluşmaktadır. Böylelikle sosyal medyanın toplumsal sorunların çözümünde de önemli bir yerinin bulunduğu söylenebilmektedir (Koç, 2017: 1573).

Sosyal medya, dijital ortamda, toplumsal hareketlerin iletişim kurma, örgütlenme ve eyleme geçme şekillerini tamamen değiştirmiştir (Turanlı ve Tahıry, 2022: 116-118). Teknolojik gelişmelerle birlikte sosyal medyanın kullanımı yaygınlaşmış ve özgür paylaşım ortamı sağlayan, zaman ve mekân sınırlaması olmayan bu mecranın etki alanı genişlemiştir. Sosyal paylaşım ağlarındaki -diğer kitle iletişim araçlarında olmayan- anımsal özellik, iletilerin gönderilmesinin ve geri besleme alınmasının aynı anda olmasını; böylece taraflar arasında çok daha etkin bir iletişimin gerçekleşmesini sağlamaktadır. Bunun yanı sıra bu ağları kullananlar aynı zamanda içeriğin de üreticileri olmaktadır (Balcı ve Gölcü, 2020: 10). Bu yeni ortam ile birlikte toplumun kendini ifade etmesi, söz hakkı istemesi, siyasetçilerin mesajlarına yorum yapması, onlara destek vermesi ya da karşı çıkması mümkün hale gelmiştir (Türk, 2013: 57).

Özellikle Twitter'ın hızlı bir şekilde bilgi paylaşımının yapılmasına olanak sağlaması ve toplumun büyük kesiminin zamanlarının çoğunu bu platformda geçirmesi bu mecranın toplumsal hareketlerde bir araç olarak kullanılmasına imkân vermektedir. 2006 yılında Twitter'ın yükselişiyle başlayan süreç, sanal ağların toplumsal yaşamı değiştirme potansiyaline sahip olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır (Emre, 2013: 146). Bu platformu kullanarak gerçekleştirilen aktivizmler, birçok ülkede önemli değişikliklere yol açmıştır (Turanlı ve Tahıry, 2022: 118). Örnek vermek gerekirse, Ortadoğu'daki baskıcı ve otoriter hükümetlere karşı gerçekleşen halk hareketlerini göstermek ve süreci bir demokratikleşme dalgası şeklinde ifade etmek için kullanılan Arap Baharı'nda da sosyal medyanın gücü göz ardı edilmemiştir (Balcı ve Gölcü, 2020: 5). Sosyal medya, kitleleri etkileyerek onların birlikte hareket etmelerine olanak sağlamıştır. Arap Baharı'nda sosyal medyanın baskıcı rejimlerin devrilme sürecindeki etkisi tüm dünyada kabul edilmiştir (Korkmaz, 2012: 2147).

Sosyal paylaşım ağlarına olan ilginin artmasıyla demokrasi beklentisi içerisindeki kitleler paylaşım ağları ile hızlı bir şekilde siyasal tepkilerini organize edebilmişlerdir (Howard ve Hussain, 2011: 35-36). Sosyal medyada muhalif söylemler özgür bir şekilde ifade edilmiştir. Örneğin, Mısır'da Mübarek yönetimine karşı protesto eylemleri sırasında Mısırlı bir siyasi aktivistin Twitter hesabından yayınladığı; 'Biz Facebook'u protestoların zamanını belirlemek, Twitter'ı protestocuları organize etmek ve Youtube'u bu durumu dünyaya duyurmak için kullandık' (Bhuiyan, 2011: 16) açıklaması sosyal medyanın bu süreçteki rolüne dikkat çekmektedir. Benzer şekilde Mısır'da 2004'ten 2011'e kadar gerçekleşmiş 70 sokak gösterisinden 54'ünün online olarak organize edilmiş olması (Lim, 2012: 232), sosyal paylaşım ağlarının siyasal aktivizmdeki önemini göstermektedir. Bu çerçevede, yeni medyayı kullanma yöntemleri 8 başlık altında toplanmıştır (Morozov, 2007; aktaran Irak, 2022: 836). Bunlar; bilgi erişimini ve bilginin kalitesini arttırmak, halkın dikkatini belirli bir soruna çekmek, gönüllülerin desteğiyle veya birlik ve beraberlik kuran toplulukların gücüyle toplanmayı kolaylaştırmak, politikacılar ve seçmenlerle doğrudan iletişim kurmak, sosyal ağlar ile yeni üyeler çekmek, hareketin başlamasını sağlamak, lojistik yardım gerçekleştirmek, fon toplamak ve kolektif bir şekilde hareket etmek için yeni ve yaratıcı yollar oluşturmaktır.

Sosyal paylaşım ağlarının etkisi, hareketlerin olduğu ülkelerin siyasi, ekonomik, toplumsal yapısını bilmeden anlaşılmamaktadır. Bir toplumda var olan toplumsal ilişkilere yönelik sorunlar birikebilir ve zaman içerisinde bir değişim sürecinin itici gücü haline gelebilir (Balcı ve Gölcü, 2020: 5). Bu hareketlerin oluşmasındaki temel itici gücün ise eşitsizlikler, haksızlıklar ve adaletsizlikler olduğu söylenebilir (Turanlı ve Tahıry, 2022: 119). Süreç, bazı insanların var olan durumun bazı yönlerini içeriden sorgulaması ya da reddetmesiyle başlayabilir. İnsanlarda başkalarının benzer deneyimler yaşadığını, aynı sorunlara dikkat çektiğini, aynı soruları sorduğunu ve aynı itirazları dile getirdiğini keşfettiklerinde, bu süreç toplumsal bir kimlik kazanmış olacaktır (Işık, 2013: 19-20). Tüm toplumsal hareketlerin temel amaçları, daha demokratik ve eşit bir dünya haline ulaşmaktır. Bu ideale ulaşmak için yürüttükleri bilinçli mücadele ölçüsünde de her bir toplumsal hareket, varlıklarını hissettirme yolları aramıştır (Işık, 2012: 7). 16 Eylül 2022'de İran'daki toplumsal hareketin oluşma sebebinde ülkenin birikmiş sorunlarının etkisi göz ardı edilemez. İran'daki otoriter, baskıcı, toplumu dışlayan iktidar yapısı nedeniyle özellikle kadınlar, kendilerini ifade edebilme özgürlüğüne sahip değildir (Turanlı ve Tahıry, 2022: 125). Kadınların sosyal, kültürel, ekonomik, yasal ve siyasi hakları kısıtlıdır. Şariat kanunlarının geçerli olduğu bu ülkede kadın ve erkeklerin davranışlarını, kıyafetlerini denetleyen ahlak polisi de İran'daki baskının bir diğer göstergesi olmaktadır. Kurallara uyulmaması halinde halka yönelik yaptırımlar ülkede büyük sorunlara sebebiyet vermektedir. Sonuç olarak, İran'ın dini siyasi şartları göz önünde bulundurulduğunda, halk kendi dilini mücadele şeklini de belirlemiştir (Irak, 2022: 829).

Bu çalışmada da 16 Eylül 2022’de sosyal medya üzerinden(Twitter) #MahsaAmini hashtagi ile başlayan toplumsal hareket analiz edilmiştir. İran’daki hareketin nasıl başladığı ve yayıldığı dikkate alınmıştır. İran’ın başkenti Tahran’a akraba ziyareti için gelen Mahsa Amini başörtüsünü var olan kurallara göre ‘uygunsuz şekilde’ taktığı için 13 Eylül 2022’de Tahran’da tutuklanmıştır. Gözaltına alınan ve dövüldükten sonra komaya giren Amini üç gün sonra 16 Eylül 2022’de hayatını kaybetmiştir. Bu tarihten itibaren Mahsa Amini için protestolar gerçekleştirilmiştir. İranlı kadınlar sosyal medya üzerinden başörtülerini yakarak ve saçlarını keserek bu protestolara destek vermiştir. Bunların yanı sıra sokak eylemlerine dönüşen protestolarla, halk dayanışma içinde Mahsa Amini için örgütlenmiştir. İran’ın halka açık meydanlarındaki protestoların videoları, polisin protestoculara saldırdığı görüntüler, sosyal medya üzerinden hızla uluslararası alana yayılmıştır.

1. Yöntem

Bu araştırma, İran’da gerçekleşen toplumsal hareketlerde Twitter’ın rolünün ve etkisinin ne olduğunu, hareketlerin paylaşılan tweetler ile destek alıp almadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında 16 Eylül 2022-16 Ekim 2022 tarihleri arasındaki twitter paylaşımları içerik analizi tekniği kullanılarak niceliksel ve niteliksel olarak incelenmiştir. 207 tweet analiz edilmiştir. Analiz aşamasında kodlar kelime, kelime grubu ya da cümleden çıkan anlamlar doğrultusunda oluşturulmuştur. Analize tabi tutulan ham veriler satır satır kodlanarak veri içinde olan anlamlar açığa çıkarılmıştır. Kodlamanın geçerliliğinin sağlanması aşamasında uzman görüşünden faydalanılmıştır. Söz konusu ham veriler ve oluşturulan kodlar uzman tarafından incelenmiş ve önerilen değişiklikler kapsamında son haline ulaşmıştır. Kodlamanın güvenilirliği aşamasında araştırmacıyla birlikte iki farklı kodlayıcı tarafından yapılan kodlama ile benzer kodlara karar verilmiş ve elde edilen bulgular (%93) uyumlu bulunmuştur. Farklılık arz eden kodlar için anlamı tam ifade eden öneriler seçilerek yola devam edilmiştir.

Tweetlere ortak bir konu hakkında kolayca konuşabilmeyi sağlayan ‘hashtag’ adıyla yapılan etiketlemeler ile ulaşılmıştır (Sütçü ve Aytekin, 2013: 1863). Fakat retweetler, sadece hashtag ile paylaşılan fotoğraf ve videolar analiz aşamasında dikkate alınmamıştır. Tweetlere öncelikle #MahsaAmini etiketi ile ulaşılmıştır. Bu süreçte ulaşılan tweetlerde yer alan diğer etiketler kaydedilmiştir. Sonrasında bu etiketler üzerinden tekrar tarama yapılmıştır.

Çalışmada,#MahsaAmini,#IranRevolution,#IranProtests,#Mahsa_Amini,#IranianWomenLive sMatter,#Iranianwomen,#Iranelection,#IranVoice,#IranianRevolution,#HadisNajafi,#HIJAB,#IranRevolution2022,#IranianProtests2022,#IranianLivesMatter,#İran_is_for_iranian,#Iran_int ernet_cut_by_Terrorist_regime,#Tehran,#JusticeForMahsaAmini,#Iran,#Opİran,#Rev-olution,#Freeİran,#MahsaWasMurdered,#İranprotests,#şeriat,#OyumuzMİLLETE,#JinaAmin i,#Freedomofİran,#SusmakYok etiketleri altında paylaşılan İngilizce ve Türkçe tweet iletileri içeriklerine göre tematik bir çerçeveye yerleştirilmiş, daha sonra bu iletiler arasında mantıksal bağlar kurularak bulgular yorumlanmıştır. Özellikle #MahsaAmini hashtagi ile Twitter’da farklı kitlelere küresel bir iletişim alanı oluşturulduğu görülmektedir.

Paylaşım yapan kişiler incelendiğinde, olaya birebir tanıklık edenlerin yani hareketlere sadece sosyal medya üzerinden değil meydanlardan da katılım sağlayanların yanı sıra aktivistlerin, insan hakları savunucularının ve gazetecilerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Ayrıca kadın dernekleri, bağımsız medya kuruluşları, sunucular, yazarlar, politik kişilikler, ünlü olarak nitelendirilen isimler de toplumsal harekete destek verici paylaşımlar yapmıştır.

2. Bulgular ve Yorum

İncelenen Türkçe ve İngilizce tweetlerde kullanılan kelimelerin hangi sıklıkla tekrar ettiği önem sırasına göre Tablo 1 ve Tablo 2’de gösterilmiştir. Öğeler arasındaki ilişkilerin incelenmesi

için, sıkça kullanılan kelimelerin hangi kelime grupları ile beraber yer aldığına da yorum kısmında değinilmiştir.

Tablo 1. Türkçe Tweetlerde Yer Alan Kelimelerin Kullanım Sıklığı

Sözcük	Kullanım Sıklığı
Kadın	50
Protesto	24
Polis	15
Dünya	12
Özgürlük	11
Rejim	11
Ahlak	10
Devrim	10
Ses	10
Saç	9

Türkçe tweetlerde en çok kullanılan kelime ‘kadın’dır. 50 kez kullanılmıştır. Özellikle protestoların sloganı haline gelen ‘kadın, yaşam, özgürlük’ kelimeleri yan yana kullanılmıştır. Bu slogan tweetlerde kürtçede aynı anlamlara gelen ‘jin,jiyan,azad’ kelimeleriyle de ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra kadın kelimesi ‘cesur, onurlu, korkusuz, aydınlık’ gibi olumlu kelimelerle nitelendirilmiştir. ‘Dünyayı kadınların değiştireceği, devrimi kadınların yapacağı, kadınların direndiği, vazgeçmediği, mücadele ettiği’ şeklinde atılan tweetler bir kadın hareketini vurgulamaktadır. ‘Kadınlar kazanacak’ paylaşımları, devrimin başarısının kadınların katılımına bağlı olduğu düşüncesini desteklemektedir. ‘Kadın dayanışması’ birlik beraberlik içinde yan yana olunduğunu ifade etmektedir. ‘Türk kadını’ ifadelerinin de yer aldığı tweetlerde ‘sana verilen hakları unutma, unutturma’ gibi seslenişler yer almaktadır. Bu tweetlerde, Atatürk Devrimleri ve laik düzen sayesinde Türk kadınının İran’daki olaylara benzer durumlar yaşamadığı, şanslı olduğu, bunların değerinin bilinmesi gerektiği vurgulanmıştır.

‘Protesto’ kelimesi, yapılan paylaşımlarda 24 kez kullanılmıştır. Bu kelimenin geçtiği tweetlerde İran’daki protestolar hakkında açıklamalara yer verilmiştir. ‘Saç kesme protestoları, iran protestoları, iran rejimine karşı protestolar’ şeklindeki ifadelerin yanı sıra protestoların devam ettiğine dair bilgiler verilmiştir.

‘Polis’ kelimesi 15 kez kullanılmıştır. ‘Ahlak polisi, başörtüsü polisi’ şeklinde paylaşımlar yapılmıştır. ‘Şiddet, işkence, katliam, saldırı, gözaltı’ gibi olumsuz kelimelerle nitelendirilmiştir.

12 defa kullanılan ‘Dünya’ kelimesi mücadele, devrim, destek, kanser kelimeleri ile birlikte yer almıştır. ‘Dini rejimler dünyanın kanseridir’ şeklinde kullanıldığı gibi, tüm dünyanın protestoları savunduğunu gösteren ‘mücadele, destek’ kelimeleri ile birlikte de ifade edilmiştir.

‘Özgürlük’ ve ‘rejim’ sözcüklerinin ikisi de 11 kez kullanılmıştır. Özgürlük kelimesi ‘İran kadınları, kadın, yaşam, saç, cinsiyet, adalet’ kavramları ile birlikte aynı cümle içerisinde yer almıştır. Rejim kelimesinin ise ‘İran ve molla rejimi, rejim güçleri’ şeklinde kullanıldığı görülmektedir.

‘Ahlak’, ‘devrim’ ve ‘ses’ kelimelerinden her biri tweetlerde 10 kez geçmektedir. Ahlak kavramı ‘ahlak polisi’ ve ‘namus’ ile birlikte kullanılmıştır. Devrim kelimesi ‘dişi bir eylem’ şeklinde tanımlanmıştır ve ‘kadın, islam, İran ’ kelimeleri ile aynı cümlelerde görülmektedir. Bunun yanı sıra ‘Atatürk Devrimleri’ şeklinde de yer almıştır. Ses kelimesi ise ‘millet, duymak, yardım’ kelimeleri ile aynı cümlede görülmektedir. Bu kelimeye ‘İran milletinin sesi olun, seslerini duyun, yardım edin’ şeklinde yer verilmiştir. Bunların yanı sıra ‘patlama sesleri, silah sesleri’ ifadeleri kullanılmıştır.

Özgürlüğün simgesi haline gelen ‘saç’ kelimesi ise 9 kere kullanılmıştır. Saç kesme protestolarını konu edinen tweetlerde sıkça görülmektedir.

Tablo 2. İngilizce Tweetlerde Yer Alan Kelimelerin Kullanım Sıklığı

Sözcük	Kullanım Sıklığı
Islamic	28
Regime	25
Women/Female	25
Republic	21
Revolution	19
Girl	18
Kill	17
Voice	11
World	11
Death	10
Against	10
Freedom	9
Protesters	8

İngilizce tweetlerde en çok ‘Islamic’ kelimesi yer almaktadır. 28 kez kullanılan bu sözcük ‘Islamic republic, ıslamic ideology, ıslamic state, ıslamic regime, ıslamic human, ıslamic sharia, terrosit regimes’ gibi kelimelerle birlikte paylaşılmıştır. Bu sözcüğün kullanıldığı tweetlerde İran’ın yönetim şekline olumsuz vurgu yapılmıştır.

‘Regime’, kelimesi yapılan paylaşımlarda 25 defa geçmektedir. ‘Brutality, mullah, republic, iran, ıslamic, change’ gibi kelimelerle kullanılmıştır. Rejim kavramı tweetlerde vahşi, zalim olarak nitelendirilmiştir. ‘Islamic’ kelimesinde olduğu gibi yönetimle alakalı vurgular yer almaktadır. Bunun yanı sıra İran’daki toplumsal hareket ile var olan rejimin yani düzenin değişeceğinden söz edilmektedir.

‘Women/female’ kelimeleri aynı anlamda olduğu için birlikte sayılmıştır. 25 defa kullanılmıştır. ‘Frontline, brave, force, hijab, life, freedom, clothing, heroines, humans, stand with, not powerless victims’ kelimeleri ile aynı cümlelerde yer almışlardır. Yapılan paylaşımlarda kadınlar ‘güçlü, kahraman, özgür, tarih yazan’ olarak nitelendirilmiştir. Ayrıca, başörtüsü ve kıyafet nedeniyle baskıya maruz kaldıkları, protestolarda en önde oldukları, yan yana durdukları belirtilmiştir.

‘Republic’ kelimesi 21 defa kullanılmıştır. Tweetlerde çoğunlukla ‘Islamic republic’ şeklinde yer almıştır. Paylaşımlarda İslam Cumhuriyeti’nin zalim ve kötü olduğu, özgürlükleri kısıtladığı, kadınlar üzerinde baskı oluşturduğu ifade edilmiştir.

19 kez kullanılan ‘Revolution’ kelimesi ‘hero, symbol, World, solidarity’ kelimeleri ile birlikte yer almıştır. Kelimenin geçtiği tweetlerde kadınlar devrimin kahramanı, sembolü olarak konumlandırılmıştır. Devrim ile tüm dünyanın dayanışma içinde olduğu ifade edilmiştir.

‘Girl’ sözcüğünün geçtiği tweetlerin içeriğini Mahsa Amini için destek veren genç kadınlara yapılan saldırılar oluşturmaktadır. 18 kez kullanılmıştır. ‘Kill’ kelimesi ise incelenen tweetlerde 17 kez geçmektedir. Kelimenin geçtiği paylaşımlarda, terörist olarak nitelendirilen rejim polislerinin protestoları yapan insanların ölümüne neden olduğu ifade edilmiştir.

‘Voice’ ve ‘world’ kelimelerinden her biri 11 defa kullanılmıştır. Bu sözcüklerin geçtiği paylaşımlarda ‘dünya devrimimizin sesini duysun, sesimiz olun, İran halkının sesi’ şeklinde hareketlere katılım için bir çağrı yapılmaktadır.

‘Death’ ve ‘against’ kelimeleri 10 kez kullanılmıştır. Death kavramının geçtiği ‘Death to dictatorship’ ifadesi ‘diktatöre ölüm’ anlamına gelmekte ve protestoları gerçekleştiren halkın attığı bir slogan olarak tweetlerde görülmektedir. ‘Against’ sözcüğü ‘rejime, başörtüsüne, cinsiyet ayrımcılığına, İran zulmüne karşı’ ifadelerinde geçmektedir.

‘Freedom’ sözcüğü incelenen tweetlerde 9 kez geçmiştir. Kelimenin geçtiği ‘özgürlük için yan yana, özgürlüğün kahramanları kadınlar’ şeklindeki paylaşımların yanı sıra ‘woman, life, freedom’ sloganı İngilizce tweetlerde de sıkça tekrar edilmiştir.

‘Protesters’ kavramı ise tweetlerde 8 defa yer almıştır. Paylaşımlarda, protestoların günden güne yoğunlaştığı, protestocuların başörtüsü zorunluluğuna ve insan hakları konusunda zalim olan İran rejimine karşı gerçekleştirdikleri eylemler ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra protestocuların kararlı ve tutkulu olduğu, seslerini duyurmaya çalıştığı da tweetlerde belirtilmiştir.

2.1. Temalar

Analiz edilen tweetler içeriklerine göre ‘İran’ın Baskıcı Rejimine Karşı’, ‘Özgürlük Temalı’, ‘Cinsiyetçiliğe Tepki’, ‘Kadına Şiddete Tepki’, ‘Hareketi Destekleyici’, ‘Tepkiye Çağrı’, ‘Durum Bildirme’ ve ‘Atatürk Devrimleri’ şeklinde 8 başlık altında toplanmıştır.

2.1.1. İranın Baskıcı Rejimine Karşı

Tablo 3. Türkçe Tweetler

Kahrolsun siyasi İslamcılar
Yürüyüşe geçen kitle ‘diktatöre ölüm’ sloganı atıyor
Tüm dünyada dinci faşizme karşı mücadele ederek özgürlüğümüzü kazanacağız
Direnış kazanacak barbarlık son bulacak
Kahrolsun istibdat yaşasın laiklik ve insan hürriyeti
Bizi kendi cennetinize zorla götüremezsiniz
Özgürlükçü İran kadınları faşist gerici İran güçleri
Bedenlerimiz ve yaşamlarımız üzerindeki eril tahakkümü reddediyoruz!
Dini rejimler bu dünyanın kanseridir.Kahrolsun mollalar
Şeriatı İranlı kadınlar yıkacak

Şeriata karşı direnen kadınları mücadele etmekten vazgeçemezsiniz!
Mahsa'yı katleden kirli zihniyete karşı direniş gösteren onurlu kadınların yanındayım
"Kız kardeşim, kız kardeşin, kız kardeşlerimiz için, kokuşmuş beyinlerin değişmesi için"
İsimler değişir, otoriter rejimlerin yöntemleri değişmez:Yargısız infazlar, polis şiddeti, katliam, işkence...
İran'da başörtüsü dayatan devlet yüzlerce genci vahşice katletti; yaraladı.İran devleti başörtüsü için terör estiriyor.
İran'da gerici molla rejimine karşı kadınların öncülüğünde başlayan isyan, nesiller boyu unutulmayacak.
Kadını, ahlakı, namusu örtüyle sınırlayan bir dini, bir Tanrı'yı tanımıyorum.
İran İslam Rejimi Ahlak Polisleri Tarafından Başörtüsü Zorbalığına Uğrayan 22 Yaşındaki #MahsaAmini Sokak Ortasında Vahşice Dövüldü ve Öldürüldü. Gencecik Bir Genç Kız Hayattan Koparıldı.
Kim ahlak ve namus şövalyeliği yapıyorsa bilin ki en namussuzu odur.
İyiler Kazanacak

Tablo 4. İngilizce Tweetler

Iran is reversing back to 40 years Revolution.İran revolution in 60 seconds.'Death to Iranian Mullahism'
People in streets of valiasr, tehran shouting 'death to khamenei'
Real republic and freedom are coming to Iran.Revolution is coming.The Mullah regime is falling apart.
How any religion can be above the life of #Mahsa_Amini?Wearing or not wearing #HIJAB should be the choice and not compulsion.
One day closer to the end of islamic republic regime in Iran! One day closer to the free Iran! It's gonna be a beautiful day for Iran Revolution!
No use rearranging the chairs on the deck of the Titanic.He and the structure he represents have to go - all of them.
This is the sad reality of what goes on in Iran right now!Shame on those who defend this illegitimate and criminal theocratic regime. Show solidarity with Iranian protesters and be their voice!
#HosseinRonaghi is a Freedom speech activist currently held in custody of the barbaric Islamic Regime in Iran. His life is in danger!!!Please Be His Voice!
Iran's regime responded to the protests by deadly forces; they also arrested several lawyers trying to represent arrested protestors and condemn the deadly crackdown! Now the question is, who will represent the lawyers?
Regime change, not reform!
The Islamic Republic is an evil republic.

Terrorists of the regime in Iran open fire at protesters.It's about time the West intervened.These are vicious crimes against humanity.Start by expelling the regimes ambassadors from the West.
Unity is the key to victory!No to Islamic regime!We are all Mahsa!
A key figure in the Iranian regime, who helped to launch a crackdown on women's clothing that has led to widespread protests and dozens of deaths, is also the director of a British company providing immigration advice.
In the past 4 weeks The Islamic regime in Iran arrested more than thousands of protesters, students, human rights activist and journalists and most of them are locked up in here #EvinPrison. And Now long story short the government set all of those prisoners on fire
A quote written on wall in #iran "Imagine waking up in the morning.They (The Islamic Republic) would not be there".
Iranians live under clerical rule. For 43 years, their civil & political rights are all in accordance with Islamic Sharia.What you're seeing on the streets of #Iran is a push for secularism; a separation of mosque & state. It's that simple.
A key active member & Secretary of Iranian supreme council of Islamic Revolution Regime's Cyberspace Saied Reza Ameli is Director of British migrant charity with a FAKE COMPANY NAME Islamic Human Rights commission in London
Injuries caused by the shooting of bullets in the body of one of the protestors in Sanandaj by the repressive forces of the Islamic Republic Signs of Change in #Iran: "Your Grave is Ready, Defeated Leader".
Iranians have been fighting against such VAMPIRES which have utilised all the resources of the rich country of #Iran to suppress the people and drive their terrorism machinery in the middle east.

İran'daki diktatör rejimden bunalan halk, özellikle hayatlarını baskı ve kısıtlamalar altında devam ettirmeye çalışan kadınlar, Mahsa Amini'nin ölümünden sonra daha fazla sessiz kalamayıp İran rejimine karşı protestolara başlamışlardır. Kadın, erkek, çocuk yaşta bireyler gerek meydanlarda gerekse sosyal medya üzerinden tepkilerini ortaya koymuşlardır. Twitter, bilgiyi geniş bir kitleye yaymada, toplum içerisinde bir kamu söylemini etkilemede ve kullanıcıları sosyal tartışmalara dâhil etme konusunda en popüler yollarından biri olarak görülmektedir (Turanlı ve Tahıry, 2022: 122). 'İran'ın Bakıcı Rejimine Karşı' başlığı altında toplanan Türkçe tweetlere baktığımızda, İran'daki yönetim biçimi olumsuz kelimelerle ifade edilmiştir. 'Kahrolsun siyasal islamcılar/istibdat/mollalar, barbarlık, faşist, gerici, kokuşmuş beyin, kirli zihniyet' şeklindeki nitelendirmelerin yanı sıra 'bedenlerimiz ve yaşamlarımız üzerindeki eril tahakkümü reddediyoruz', 'dini rejimler bu dünyanın kanseridir', 'diktatöre ölüm' şeklinde paylaşımlar yapılmıştır. İran'daki İslam Devrimi sonrası kadınlar sahip oldukları hakları da kaybedince uzun bir süre zor bir yaşam sürmüşlerdir. Bundan dolayı yapılan paylaşımlarda dine dayalı baskıcı yönetime karşı büyük bir meydan okuma söz konusudur. Tweetlerde, İran'ın güvenlik güçlerine karşı direniş gösteren halk karşısında polislerin katliam ve işkence yaptığı da dile getirilmiştir. İngilizce paylaşımlarda da 'İran mollacılığına ölüm, Hamaney'e ölüm, gayrimeşru ve cani teokratik rejim, şeytani İslam Cumhuriyeti, vampir' gibi yönetime yönelik olumsuz kelimeler kullanılmıştır. Başörtüsü takmanın zorunluluk değil tercih olması gerektiği ifade edilmiştir. 'İran'a gerçek cumhuriyet ve özgürlük geliyor, devrim geliyor, molla rejimi parçalanıyor' şeklinde var olan temsilin ortadan kalkması gerektiğini ifade eden paylaşımlar da mevcuttur.

2.1.2. Özgürlük Temalı

Tablo 5. Türkçe Tweetler

Halk meşru savunmasını yapıyorsa ülkesi için özgürlük yakındır
İran'da protestolar: İnsanlar özgürlüğün bedelini ödemeye hazır
İran'daTürkiyede her yerde #MahsaAmini için özgürlüğümüz için isyandayız
Saçlar özgürlüğün simgesi
'Ji, jian, azadi!Kadın, yaşam, özgürlük!'
Mahsa Amini'nin saçları özgürlük ateşi oldu
Kadınların özgürlüğü için bütün dünyada isyandayız!
İranlı cesur kadınlar: 'Kendi hakkımızı kendimiz alacağız'
Kadınlar kazanacak özgürlük kazanacak dünyayı kadınlar değiştirecek
Direnen İranlı kadınlara selam olsun.Saraylarını başlarına yıkana, özgürlüğümüzü alana dek mücadelemiz devam edecek.

Tablo 6. İngilizce Tweetler

What do we want?FREEDOM!When do we want it?NOW!And we're gonna get what we want.
This the true essence of Iran's revolution woman, life, freedom
When we say we want freedom, they welcome us with bullets.
On the International Day of the Girl Child, remember all those girls who lost their lives unjustly just for speaking their minds & those schoolgirls fighting courageously for freedom now.
For the freedom of Iran
"Iranian Women, heroines of Freedom"

Paylaşılan tweetlerden yola çıkarak hareketin temelini 'Kadın, yaşam, özgürlük' sloganının oluşturduğunu söyleyebiliriz. 'Kadınların özgürlüğü için bütün dünyada isyandayız!' tweetinden de anlaşıldığı gibi hareketlerin bir kadın direnişi olduğu ve kadınların yaşama hakları ve özgürlükleri için mücadelelerini içerdiği görülmektedir. Protestolar sürecinde kadınların katılımı, bölgedeki diğer kadınların da seslerini çıkarmasına yardımcı olmuştur. Sosyal medya ise bu aşamada destek verici bir araç niteliğindedir. Kadınlar, twitter ile hakları için mücadele edebilecekleri bir alana sahip olmuşlardır ve bu alanda kendilerini en açık şekilde temsil edebilmişlerdir (Turanlı ve Tahıry, 2022: 126). 'Özgürlük Temalı' Türkçe tweetlerde, 'Halk meşru savunmasını yapıyorsa ülkesi için özgürlük yakındır', 'İnsanlar özgürlüğün bedelini ödemeye hazır', 'Özgürlüğümüz için isyandayız', 'Özgürlük kazanacak', 'Özgürlüğümüzü alana kadar mücadele devam edecek' ifadeleri yer almaktadır. Bunun yanı sıra 'Saçlar özgürlüğün simgesi' paylaşımı ile tesettürün zorunluluk olmaması gerektiğine vurgu yapılmıştır. İngilizce tweetlerde de 'İranlı kadınlar, özgürlüğün kahramanları', 'Ne istiyoruz? Özgürlük' paylaşımlarının yanı sıra Türkçe'de 'Kadın, yaşam, özgürlük' anlamına gelen 'Women, life, freedom' sloganı yer almaktadır.

2.1.3. Cinsiyetçiliğe Tepki

Tablo 7. Türkçe Tweetler

İranlı kadınlar ataerkil baskı karşısında yalnız değildir.
‘Özgürlükte cinsiyet ayrımına hayır’
"Her kadın canı ne isterse giymelidir"

Tablo 8. İngilizce Tweetler

Women in #İran are making history today. We are women we are humans we can make our own decisions we are not your dolls so be careful about our power
This is Tehran. We have been forced to wear hijab from the age of 7 but now #MahsaAmini is becoming a symbol of resistance & a turning point for us. We will make the world to hear the voice of our revolution against gender apartheid regime.
Living in Iran as a girl

İran rejiminin, saçlarını kapatmamaları sonucu kadınlara uyguladığı şiddet ve baskıcı kurallar, erkeklerden farklı olarak kadınlara yönelik cezalandırma yöntemleri, kadınların siyasi ve ekonomik haklarını yok sayması gibi durumlar kadınlara yapılan cinsiyetçi ayrımın göstergesi olmuştur. Kimlik, eşitlik, farklılık temelli sorunlar çerçevesinde çözüm arayışında olan kadınlar, twitterın sağladığı olanaklardan faydalanmakta, sorunlarını rahatlıkla dile getirebilmektedirler (Turanlı ve Tahıry, 2022: 138). ‘Cinsiyetçiliğe Tepki’ temalı Türkçe tweetlerde, ‘İranlı kadınlar ataerkil baskı karşısında yalnız değildir’, ‘Cinsiyet ayrımına hayır’, ‘Her kadın canı ne isterse giymelidir’ şeklinde paylaşımlar yer almaktadır. Burada geçen ‘ataerkil baskı’ ifadesi, kadınların da istediğini giymesi gerektiğinin belirtilmesi ve açıkça cinsiyet ayrımcılığına ‘hayır’ şeklinde tepki verilmesi var olan eşitsizliklere karşı çıkıldığını göstermektedir. İngilizce tweetlerde yer alan ‘biz kadınız, biz insanız, kendi kararlarımızı verebiliriz’, ‘Cinsiyet ayrımcılığı rejimine karşı devrimimizin sesini duyuracağız’, ‘7 yaşından itibaren tesettür giymek zorunda kaldık’, ‘Kız olarak İran’da yaşamak’ şeklindeki paylaşımlarda, kadınların uzun yıllar ayrımcılığa maruz kaldığı ve artık buna dur dedikleri, direniş gösterdikleri ifade edilmektedir.

2.1.4. Kadına Şiddete Tepki

Tablo 9. Türkçe Tweetler

Korkma gücünün farkında ol. Sıra sana gelmeden sesini çıkart!
Karanlığa tel tel savrulan saçlarını iyi örtün görünmesin
‘‘Saçların görünüyor’’ diyerek döve döve öldürdüler’
Vahşice dövüldü öldürüldü
‘İranlı kadının korkusuzca polislerin karşısında cop yediği halde cesurca duruşu. Sen dünyanın en cesur kadınısın’
Minoo Majidi, İran rejimi tarafından katledilen #MahsaAmini ’nin ölümünü protesto ederken öldürüldü.
Alçak molla çetesi tarafından öldürüldü

Tablo 10. İngilizce Tweetler

Look how Women in Iran are Publicly assaulted & Dragged on Roads like animals not wearing Hijab.The Iran Revolution is beginning of an erat o eliminate such Murderer.
These two men are from Basij, one of Khamenei's repressive forces in plain clothes.They want to force this woman to wear her hijab.See how bravely the woman defends herself.
Rebellion. How women and girls are facing down Iran's regime.
Today.Rasht, Iran.Security forces try to arrest a woman and other people come to help and let her go.This is the mood and temperature in many cities today.Proteste continue...
She escaped from Taliban and got killed by Islamic Republic.Setareh Tajik, a 17 Yr old Afghan girl was beaten to death by Iranian regime. Her crime was protesting the murder of #MahsaAmini.The world must know we fight against Taliban & Islamic Republic together.
#Asra_panahi She is the student who was beaten to death by Iranian regime security forces in a high school in the city of #ardabil.
High School girls were protesting so Islamic Republic sent IRGC security forces there.They beaten up many. Insured 10 and KILLED one INSIDE THE SCHOOL. These were kids! They beaten up and killed kids!

Kadınlar, medya sahipliklerinin paylaştıkları enformasyonun hükümet tarafından kontrol edilmesinden ve bu sahipliklerin kadınların sorunlarını görmezden gelmesinden dolayı seslerini duyuramadıklarının farkına vararak Twitter'ın avantajlarından yararlanmaya başlamışlardır (Odline, 2013: 1). Kadına şiddet ile ilgili tweetler İranlı kadınların rejime karşı öfkesini de yansıtmaktadır. 'Korkma gücünün farkında ol. Sıra sana gelmeden sesini çıkart' gibi ifadeler kadınların yıllarca süren toplumsal baskılara karşı bir isyanının göstergesidir. 'Kadına Şiddete Tepki' başlığı altında toparlanan, 'Karanlığa tel tel savrulan saçlarını iyi örtün görünmesin', 'Saçların görünüyor diyerek döve döve öldürdüler', 'İran rejimi tarafından katledilen Mahsa Amini' gibi paylaşımlarda kadına yönelik şiddete tepki gösterilmiştir. İran rejimi 'karanlık' olarak nitelendirilmiştir. Mahsa Amini'nin saçları görünüyor diye öldürülmesi sonucu diğer kadınlara 'korkma gücünün farkında ol' şeklinde uyarıda bulunulmuştur. İngilizce tweetlerde ise, 'İran'da başörtüsü takmayan kadınlar hayvanlar gibi alenen saldırıya uğruyor, yollarda sürükleniyor', 'Kadınlar ve kızlar İran rejimiyle nasıl yüzleşiyor?', '17 yaşındaki Afgan kızı İran rejimi tarafından dövülerek öldürüldü', 'Liseli kız öğrenciler, İran rejiminin güvenlik güçleri tarafından dövülerek öldürüldü' ifadeleri yer almaktadır. Bu paylaşımlar gerçekleştirilen protestolarda İran rejiminin haklarını savunmaya çalışan kadınlara nasıl karşılık verdiğini de yansıtmaktadır.

2.1.5. Hareketi Destekleyici

Tablo 11. Türkçe Tweetler

Yaşasın kadın dayanışması
İran'daki molla rejimine karşı direnen kadınların yanındayız.
'Sahip olduğunuz hakları kaybetmek çok kolaydır ama geri almak bir devrim gerektirir.İran'da değişimi kadınlar yapacak'
Yalnız değilsiniz

‘Bütün kurtuluş hareketlerinin deneyi gösterir ki devrimin başarısı kadınların katılmasının önemine bağlıdır’
İranlı cesur yürekli genç kızlar
Devrim dışı bir eylemdir
Mahsa’yı katleden kirli zihniyete karşı direniş gösteren onurlu kadınların yanındayım.
İranlı kadınlar özgürlükleri için şeriata karşı ayaklandılar.Biz de kız kardeşlerimizin yanındayız.
Kız kardeşlerin sesini duydu, yaşasın kadın dayanışması!
Saç kesme protestolarına destek
Yaşasın özgür cesur kadınlar! <u>#iran</u> devrimi kadınlar yapacak
Kalbim Mahsa Amini’nin ailesi ve ifade özgürlüğü için savaşılan herkesle
İran milletinin sesi olun
<u>#iranlı</u> kadınlar vazgeçmiyor özgürlük ve adalet için direniyor Başlattıkları uluslararası kampanyayı imzalayarak onların sesini yükseltebilirsiniz
Kürtlerin ülkenin diğer bölgelerinde yarattığı etkiyi kabul etmek önemli.Sadece “Kadın, Yaşam, Özgürlük” sözüne bakmanız yeterli; İran ve tüm dünya bu sözü benimsendi.
Bielefeldliler Mahsa Amini için yürüdü
Buradaki sıradan paylaşımlar, basit RT’ler İran’a büyük moral oluyor. Bütün İranlı arkadaşlarım aynı şeyi söylüyor, teşekkür ediyor. Her fırsatta bağıralım. Bağırmaıy küçümsemeyelim. İranlıları destekleyelim.
<u>#SusmakYok</u> çünkü gazeteciler sussaydı, dünya <u>#MahsaAmini</u> ’yi bilmeyecekti, duymayacaktı.
İranlı kadınlar İsfahan’daki bir köprüye <u>#MahsaAmini</u> ’nin onuruna bir pankart asıp, başörtülerini sallıyorlar.
İran’da mücadele sürüyor.Lütfen bunları görmezden gelmeyin, seslerini duyurmalarına yardım edin!
Mahsa Amini ve Hadis Najafi gibi özgürlük ve kadın hakları savaşçıları hürmetine, bugün onlar için direnen İran halkının daha da fazla yanında olmamız gerekiyor.Yalnız değilsiniz arkadaşlar, sonunda siz kazanacaksınız!
Türk arkadaşlar!Coğrafyamızın ortak sorunu olan dini köktencilik ile başa çıkabilmek için sizlerin sempati ve eşliğimize ihtiyacımız var. Lütfen bize katılın

Tablo 12. İngilizce Tweetler

We are right behind you
“We are playing for our girls in Iran.” Swedish Women's National Soccer Team posted this on IG in support of the Iranian women before the game with France.
Harry holding up a sign to stand with the women of Iran.
We support a free Iran. Turkiye is in solidarity with Iran Revolution!

Go ahead...I'll be everywhere.
Iranians stand in solidarity with #Ukraine. As president @ZelenskyyUa said, many drones attacking Ukraine were Iranians. Terrorist regimes are united, we must get united too. Let's join forces in this fight against terrorism & ask the world to join us!
Your silence is killing us... BE OUR VOICE
It's the #InternationalDayOfTheGirl & my heart is with the young girls in Iran who are engaging in unimaginably courageous acts of civil disobedience, despite the real risk of being harmed/killed by the Islamic Republic authorities. They are the leaders of tomorrow. #MahsaAmini
Another massacre is happening in #Iran right now. #Sanandaj is under heavy gun fire by Islamic Republic security forces. Be our voice
Forever and always. Stand with the women of Iran
The world must see this to understand Iranians won't rest till this regime has fallen. #Sanandaj is still under heavy fire by IRI and Kurds are keeping morale up by dancing to beautiful Kurdish folk music. Their courage is astonishing.
Help IRAN.It's not a war zone. It's how the #IslamicRepublic treat us to shut us up. But we, the people of #Iran will stand for our rights. Be our voice
In honor of the brave women in Iran fighting for their basic human rights, IAWF has sponsored a billboard at 1500 Broadway & West 43rd in Times Square. IAWF was able to sponsor this billboard & others in LA because of the generous contribution of its supporters.
I call on all Weston female politicians who went to Iran & obeyed hijab laws while Iranian women were getting beaten for resisting hijab laws, now it is your turn. Listen and take action. Hijab police killed #MahsaAmini & killing protesters.
#hosseinRonaghi His life is in danger The Islamic Republic intends to kill him Be his voice
One solution Revolution
A painting of #MahsaAmini in Los Angeles, California.
Together for freedom!
Sweden's women national football team stands with the women and girls in
Hey World; Join us!Your silence,is violence!Berlin,Yesterday
Gustav Gavras, the famous and revolutionary Greek filmmaker, also gave his middle finger to the Islamic Republic in support of women and girls in Iran at the Cinematheque of France - in the heart of the intellectual cinema of the world.
Ordinary women but not powerless victims. They are the warriors. This is the reality in Iran today. Women are facing guns and bullets alongside men to bring the Islamic Republic down. Don't call it protest. Let's call it at it is; #IranRevolution.I wish #MahsaAmini was alive.
This is indeed the emergence of a RENAISSANCE in the middle east. This is #IranRevolution2022.

Sosyal medya sadece bir amaca destek olmak isteyenlerin özyeterliklerini güçlendirmekle kalmamakta, aynı zamanda fiziksel veya entelektüel olarak farklı dünyalarda yaşayanları ortak paydada buluşturmaktadır (Telli, 2012: 72). Twitter aracılığıyla ortak duyguları paylaşan

kadınlar birlik, beraberlik ve dayanışma ortamı oluşturmıştır. Güvenlik güçlerine karşı mücadele eden protestocular desteklenmiştir. Özellikle genç öğrenciler İran'daki sokak eylemlerinin büyük bir parçası haline gelmiştir. Bununla birlikte kız kardeşlik söylemi twitterda yaygın şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Başörtüsü yasalarına rağmen saçlarını göstererek sokaklarda yürüyen İranlı kadınların, başörtülerini yakma, saçlarını kesme protestolarına twitter üzerinden de destek verilmiştir. 'Hareketi Destekleyici' nitelikteki Türkçe tweetler 'Yaşasın kadın dayanışması', 'Direnen kadınların yanındayız', 'İran'da değişimi kadınlar yapacak', 'Yalnız değilsiniz', 'Devrimin başarısı kadınların katılımına bağlıdır', 'Onurlu kadınların yanındayım', 'Biz de kızkardeşlerimizin yanındayız', 'Kız kardeşlerin sesini duydu', 'Saç kesme protestolarına destek', 'Kalbim savaşı herkesle', 'İran milletinin sesi olun', 'Uluslararası kampanyayı imzalayarak onların sesini yükseltebilirsiniz', 'İranlıları destekleyelim', 'Susmak yok', 'Lütfen bize katılın' ifadelerini içermektedir. İngilizce tweetlerde ise, İsveç Kadın Milli Futbol Takımı'nın Fransa ile yaptığı maç öncesinde 'İran'daki kızlarımız için oynuyoruz' mesajı, Harry Styles'in konserde 'İranlı kadınların yanındayız' pankartı açması, hareketi destekleyici tweetler içerisinde yer almaktadır. Bunların yanı sıra 'Türkiye, İran Devrimi ile dayanışma içinde!', 'Devam et... Yanında olacağım', 'Terörist rejimler birleşti, biz de birleşmeliyiz', 'Ebediyen ve daima İranlı kadınların yanında olun', 'Haklarımızı savunacağız', 'Özgürlük için birlikte' paylaşımları da birlik beraberlik içermekte ve hareketlere destek verici niteliktedir.

2.1.6. Tepkiye Çağrı

Tablo 13. Türkçe Tweetler

Kadınların özgürlüğüne saldıranlara, hayatını çalanlara karşı dünyanın her yerinde mücadele sürecek
Tahran'da bu akşam ki görüntüler: yürüyüşe geçen kitle 'diktatöre ölüm' sloganı atıyor.
Mahsa Amini için Ankara sokaklarından seslendik. Mahsa Amini İsyamızdır!
Hiçbir karanlık sonsuza kadar sürmez, İran'da da sürmeyecek
Bu saçlar özgürlüğümüzü kısıtlıyorsa kesip atarız
Kadınların göz yaşlarında boğulacaksınız kadınların aydınlığı sizin karanlıklarınızı yutacak...
Bizi kendi cennetinize zorla götüremezsiniz! İran'da kadınlar direniyor!
Platformu olan insanların İran protestoları hakkında yeteri kadar konuşmadığı kanaatindeyim, bundan daha fazlası olmalı
Ekonomik sosyal siyasal ve toplumsal bunalımdaki fitne ve fesat yuvası İran, gün geçtikçe gelişen ulusal siyasal cinsel ve sınıfsal taleplerde bulunanların protestoları doruklara çıkıyor, işgalci İran ise orantısız güç kullanarak vahşi ve barbarca katliam yapıyor
Tahran'da ve İranın diğer tüm şehirlerinde öğrenciler, kadınlar işçiler protesto eylemlerini devam ettiriyor. Tüm dünya bu devrimi selamlarken Türkiye medyası görmezden geliyor. Bunu paylaşmak yaymak bize size düşüyor
BUGÜN Bİ KADIN DAHA OLDU ÖLDÜRÜLDÜ İsmi #MahsaAmini 22 yaşındaydı İran'da "başörtüsünü doğru dürüst bağlamadığı" gerekçesiyle "Ahlâk polisi" tarafından tutuklandı ve öylesine barbarca, vahşice, korkunç bir şekilde dövüldü ki komaya girerek hayatını kaybetti

22 yaşındaki İranlı bir kız çocuğu olan Mahsa Amini, başörtüsü polisi tarafından vahşice dövüldü ve öldürüldü. Polis, cenazesinde protesto gösterip toplanan kişilere de saldırdı, ateş etti ve gözaltına aldı. Bu ilk kez olmuyor. Sesimiz olun.

Tablo 14. İngilizce Tweetler

Hadis Najafi She got killed fort he crime of protesting the brutal death of Mahsa Amini Another symbol and hero for Iran Revolution
More than 23 people under 18, like #SarinaEsmailzadeh have been killed during the recent protests in Iran. The UN Convention on the Rights of the Child (UNCRC) defines a child as everyone under 18. Why is @UNICEF silent about this?
A war to end wars.
They killed a high school girl by attacking the school! We will not stop fighting!
The world needs to stand against Iranian oppression
The Islamic Republic is oppressing the people of Sanandaj with military weapons. The whole world should be aware of this anti-human act and intentional genocide.
When we, the exmuslims try to raise awareness on the threats of the Islamic ideology according to our lived experience under the Islamic state, we get labelled as #Islamophobic & get silenced. Now the threat is closer to your society! #MahsaAmini
Dear @unicefchief in the recent protests in Iran over 40 children were killed by the terrorist regime of Islamic Republic and you remained silent. Why don't you reflect the voice of these defenseless people to the world?
In one day in Afghanistan, 53 elite girls younger than #MahsaAmini were slaughtered in the most heinous manner. For decades, Hazaras have been the victims of the same tragedies. The world's indifference and silence in the face of these atrocities is troubling. #StopHazaraGenocide
Hossein Ronaghi, a journalist, political blogger and human rights activist, is in imminent danger of death. Ronaghi has always been the voice of the Iranian people. His life is in Danger! Be his voice, save his life
Tonight 16th of October #EvinPrison is burning in the fire of the cruel #IslamicRepublic Our most brilliant minds and best Intellectuals are held captive in there They are killing us. Be our voice
This is how terrorist regime of Khamenei is killing innocent people including children on streets of Iran.
SAY THEIR NAMES! #Hossein_Ronaghi has both legs broken from torture and still no news of #Majid_Tavakoli
“Regime think by shooting us, we give up our fight. We rather die but not live with humiliation. We will continue to be in the streets until the day that we take Iran back from Islamic regime.” This is a message from a woman who is in frontline of

‘Tepkiye Çağrı’ başlığı altındaki tweetlerde Mahsa Amini’nin ölümü hakkında daha fazla farkındalık yaratmak için çağrılara yer verilmiştir. Bilgiyi hızlı yayma, gündem ve kamuoyu oluşturma gücüne sahip olan twitter, insanların sosyal kimliklerini, rollerini ve ilişkilerini temsil

etme, bir topluluk ve aidiyet hissi yaratma, toplulukları ve ulusları birbirine bağlama yeteneği sayesinde hayatımızda önemli bir yer edinmiştir (Çoban, 2014: 68). Özgürlük, demokrasi ve eşitlik söylemlerinin öne çıktığı İran devrimi, toplumsal bir harekete sebep olmuştur. Birçok ülkede yapılan yürüyüşler, protestolar sosyal medyada bu harekete verilen desteği de ortaya koymaktadır. Fakat Dünya genelinde desteklerin yeterli gelmediği ifade edilmiştir ve Dünya'dan daha çok destek beklendiği dile getirilmiştir. Türkçe tweetler, 'Kadınların özgürlüğüne saldıranlara, hayatını çalanlara karşı mücadele sürecek', 'Mahsa Amini İsyanımızdır', 'Hiçbir karanlık sonsuza kadar süremez', 'Saçlar özgürlüğümüzü kısıtlıyorsa kesip atarız', 'Bizi kendi cennetinize zorla götüremezsiniz', 'Kadınların göz yaşlarında boğulacaksınız', 'İnsanların İran protestoları hakkında yeteri kadar konuşmadığı kanaatindeyim, bundan fazlası olmalı', 'Tüm dünya bu devrimi selamlarken Türkiye medyası görmezden geliyor. Bunu paylaşmak yaymak bize düşüyor', 'Sesimiz olun' şeklindedir. İngilizce tweetlerde '18 yaşın altındaki 23'ten fazla kişi öldü. @Unicef bu konuda neden sessiz?', 'Savaşları bitirmek için bir savaş. Liseli bir kızı okula saldırarak öldürdüler! Mücadeleyi bırakmayacağız! Dünyanın İran zulmüne karşı durması gerekiyor', 'İslam Cumhuriyeti Sanandaj halkına askeri silahlarla baskı yapıyor. Tüm dünya bu insanlık dışı eylemin ve kasıtlı soykırımın farkında olmalıdır.', 'Sevgili @unicefchief, İran'daki son protestolarda İslam Cumhuriyeti'nin terör rejimi tarafından 40'tan fazla çocuk öldürüldü ve siz sessiz kaldınız. Neden bu savunmasız insanların sesini dünyaya yansıtmıyorsunuz?', 'On yıllardır Hazaralar aynı trajedilerin kurbanı oldu. Dünyanın bu vahşet karşısındaki kayıtsızlığı ve sessizliği rahatsız edicidir. #StopHazaraSoykırım', 'Ronaghi her zaman İran halkının sesi olmuştur. Hayatı Tehlikede! Sesi ol, hayatını kurtar', 'Bizi öldürüyorlar. bizim sesimiz olun', 'Ölmeyi tercih ederiz ama aşağılanarak yaşamayız. İran'ı İslami rejimden geri aldığımız güne kadar sokaklarda olmaya devam edeceğiz' paylaşımları yer almaktadır. Görüldüğü üzere, tweetlerde İran rejimi tarafından protestoları bastırmak için haklarını savunan çok sayıda kişinin gözüaltına alındığı, öldürüldüğü dile getirilmiştir. Paylaşım yapan kişiler yardım çağrısında bulunmaktadır. Hatta buna sessiz kalanlar eleştirilmektedir.

2.1.7. Durum Bildirme

Tablo 15. Türkçe Tweetler

#İran rejimine karşı protestolarda #GüneyAzerbaycan'ın tarihi başkenti #Tebriz'de 1700 fazla kişi tutuklanmıştır.
Tahran'da bulunan Azadi Kulesi'ne (özgürlük kulesi) Bahadır Hadizadeh'in yaptığı #MahsaAmini animasyonu büyük ilgi topladı.
İran'da #MahsaAmini giyinme şekli nedeniyle ahlak polisleri tarafından darp edilip öldürüldü. Mahsa Amini'nin ardından halk sokaklarda protestolar yapıyor.
Tahran'da işleri bakanlığının önünde protestolar devam ediyor.
İranlı ODTÜ öğrencileri, Molla rejimine bağlı ahlak polisinin katlettiği Mahsa Amini'yi anmak için eylem düzenledi
İranda Mahsa amininin ahlak polisi tarafından öldürülmesinden sonra başlayan halkın direnişi, dini liderler Hamaney ve Humeyni'nin resimlerinin devlet binalarından sökülmesiyle devam ediyor!
Tahran'da işleri bakanlığının önünde protestolar devam ediyor.
İran'da #MahsaAmini giyinme şekli nedeniyle ahlak polisleri tarafından darp edilip öldürüldü. Mahsa Amini'nin ardından halk sokaklarda protestolar yapıyor.

Protestolarda bir kadın daha öldürüldü #HadiNajafi Molla Rejimi'ne karşı direnişin ön saflarındaydı
Sadaf 20 yaşındaki Azerbaycanlı Türk kızı dün gece karaj şehrinde, İran hükümetine karşı protestoda İran polisleri tarafından öldürüldü
İran devlet televizyonu hacklendi, dini lider Ali Hamaney'in konuşması kesilerek Mahsa Amini ve protestolarda yaşamını yitiren kadınların görüntüleri yayınlandı
'İran'lı kadınlar Mahsa Amini'nin Ahlak polisi tarafından öldürülmesini protesto etmek için saçlarını kesiyor ve başörtülerini yakıyor
Kadın avukatlardan #MahsaAmini protestosu ! Van Barosu'nun 28. Olağan Genel Kurulu'nda, baro üyesi avukat kadınlar sahneye çıkararak; İran'da polislerce katledilen Mahsa Aminî'nin ölümünü protesto etmek adına kısa bir açıklama yaparak 'Jin Jiyan Azadi' sloganlarıyla saçlarını kesti
İran'da petrokimya işçileri Mahsa Amini eylemlerine grevle devam etti İran'da Mahsa Amini'nin öldürülmesi sonrası ülke geneline yayılan protestolar devam ederken Buşehr kentindeki petrokimya işçileri de greve başladı. Greve giden işçilere ateşler yakarak yola barikat kurdu.
Bloomberg haber sitesi, İran'da ki ayaklanmada güvenlik güçlerinin özellikle Kürt şehirlerinde ki şiddet ve baskısını yoğunlaştırdığını vurguladı.
1979 İran İslam Devrimi Öncesi... Mahsa Amini saçı göründü diye ahlak polisi tarafından katledildi.Şimdi kaybettikleri haklarını geri alabilmek için rejime karşı dik durmaya çalışıyorlar...Sahip olduğunuz hakları kaybetmek çok kolay geri almak ise çok zordur...
İran'da ahlak polislerince gözaltına alınan #MahsaAmini'nin hayatını kaybetmesiyle başlayan protestolar sürüyor Tahran'da aktivistler, eylemlerde göstericilerin öldürülmesine dikkat çekmek için süs havuzlarını kırmızıya boyadı
Mahsa Amini'nin katledilmesine yönelik protestolar, tüm Dünya'dan destek buluyor.
#iran Uluslararası yayın platformunda yer alan Sacred Games dizisinin başrol oyuncusu Elnaaz Norouzi, İran'da 22 yaşındaki Mahsa Amini'nin rejim güçleri tarafından öldürülmesinin ardından başlayan protestolara destek verdi...örtülü bir bayanın geldiği son nokta...
İran'ın başkenti Tahran'da sokağa çıkan halk, "Diktatöre ölüm" sloganları attı.
#Shervinhajipour, 'Baraye' adlı şarkısıyla bu trajik süreci çok iyi aktarmış. Şarkı çok başarılı ve tüm dünyada dillere dolanmış durumda.
'İran'da Hamaney'in güçleri şimdi Meşhed'deki İranlı bir kadın göstericiye canlı kurşun sıktığı ve vurulma anı'
Mahsa Amini'nin katledilmesi ile İran'da gerçekleşen protesto eylemleri kapsamında, İran Devrim Muhafızları'nın Tahran'a bağlı Basij kentindeki üssüne yönelik 8 Ekim akşamı molotoflu eylem gerçekleştirildi.
Sivil aktivist Hossein Ronaghi'nin kardeşi Hassan Ronaghi, Hossein'in sağlık durumunun kötüleştiğini ve kan kustuğunu, Hossein Ronaghi'nin ilaçsız ve tedavisiz cezaevinde olduğunu açıkladı.
İranlı aktivistler, ülke çapında yeni protestolarla baskıya meydan okuyor

Öfkeli göstericiler, Mahsa Amini'nin gözaltında ölümünün yol açtığı protesto hareketi beşinci haftasına girerken, İran genelinde sokaklara döküldü
İran 'da katledilen jına Mahsa Amini için Nürnberg de insan zinciri eylemine değişik uluslardan ilerici, devrimci yüzlerce insan katıldı.
Evin Cezaevi'ndeki cinayet, patlama sesleri ve silah sesleri durmuyor

Tablo 16. İngilizce Tweetler

At least 76 iranians have been killed while protesting against their regimes brutality and human rights abuses.
Another hero for Iran Revolution Hadis Najafi 20 yrs was getting ready to join the protest for #MahsaAmini & she was shoot six times. Join me & share her story
THE 2022 IRANIAN REVOLUTION HAS BEGUN.
Men&Women shouting 'death to dictatorship' in th streets in İran
Say her name: Hadis Najafi She got killed fort he crime of protesting the brutal death of Mahsa Amini Another symbol and hero for Iran Revolution
Breaking News: Today they murdered another #MahsaAmini . Security pain cloths attacked Shahed high school in Ardabil. They beat up students & arrested 7 children. One girl died from her injuries. 9 others are in hospital. This is a crime against humanity.
Today, in Ardabil City in Iran, the security forces of the Islamic Republic have attacked a school and 7 students were seriously injured. The students were taken to the hospital but unfortunately one of them passed away due to internal bleeding.
Iran Revolution in near
Hi World this is IRAN revolution
We call it İran Revolution, what you call it? This is Bukan, İran, tonight
Schoolgirls under arrest for protesting against compulsory hijab in Iran
two Basij were killed during a clash in the city of Bairam, Larestan, on the dawn of Friday, October 14 The Tasnim news agency, affiliated to the IRGC, also reported that these two Basij fighters were killed in a clash with two people who were busy writing slogans.
Sanandaj - Iran #Pardis_Javid 20 y/o, University student. She was injured by direct shot. The security forces of Islamic Regime then besieged the house where Pardis was sheltering and arrested her. No news from her since October 8
I'm running out of words to describe my astonishment. Just over 3 weeks after #MahsaAmini 's death, women are defiantly walking on the streets of #Tehran , with no hijab...while cars are honking in their supports. Mahsa couldn't have imagined how she changed life for many Iranians.
Today. Destroying the statue of Khomeini, the founder of the Islamic Republic in Neyshabur, in northeast Iran, by determined & passionate protesters. People risk their lives to do what was considered "extreme" just a month ago

some streets of Tehran are now entirely under the control of protesters. Iranians have been in the streets for more than 3 weeks and protests are intensifying day by day. This is our revolution
#Evin prison, where activists, journalists, writers and anyone against the regime are being held, was set on fire. Their lives are in danger! Following footage showing mortars being fired over detention center's walls.
Continuous shooting can be heard from Evin prison and fire and smoke can be seen. The lives of Evin prisoners are in danger.
From Evin prison, gunshots can be heard and smoke can be seen
The Iranian minister of education has said "the arrested schoolgirls have been sent to a psychiatric center", and "detention of schoolgirls is to correct & educate them".
Today, in Ardabil City in Iran, the security forces of the Islamic Republic have attacked a school and 7 students were seriously injured. The students were taken to the hospital but unfortunately one of them passed away due to internal bleeding
Iran intensifies crackdown on Kurdish areas as protests rage

Sosyal medya ağlarından twitter, bilginin paylaşılması açısından sunduğu imkân ile muhalif kesimler açısından çekici gelmektedir. Kitleler arası iletişimi kolaylaştıran twitter, bireylerin, gösteri tarih ve yerini, güvenlik güçlerinin konumunu, yeni bir tutuklanma haberini çok sayıda kişiyle paylaşmasına olanak sağlamaktadır (Telli, 2012: 73). 'Durum Bildirme' başlığında yer alan tweetler genellikle yorumdan uzak ve olan olayı aktaran niteliktedir. Türkçe tweetlere baktığımızda İran rejimine karşı yapılan protestolarda Tebriz'de tutuklanan kişi sayısına, Mahsa Amini anısına yapılan animasyona, Mahsa Amini'nin ahlak polisleri tarafından nasıl öldürüldüğüne, protestolarda hayatını kaybeden kişilere, Evin Cezaevi'nde çıkan yangına, halkın yürüyüşlerine ve attıkları sloganlara yönelik bilgilendirme içerikli paylaşımlar yapılmıştır. İngilizce tweetlerde de, protestolarda hayatını kaybeden kişi sayısına, sokaklarda 'diktatöre ölüm' diye bağırarak İran halkına, Erbil'deki lise kız öğrencilere yapılan saldırı ve tutuklamalara, tutuklanan ve haber alınamayan kişilere, Evin Cezaevi'ndeki hayatı tehlikede olan mahkumlara, güvenlik güçlerinin, İran'ın Kürt bölgelerinde yoğunlaşan protestolar üzerindeki baskısına yer verilmiştir.

2.1.8. Atatürk Devrimleri

Tablo 17. Türkçe Tweetler

Laiklik yalnız din ve dünya işlerinin ayrılması demek değildir. Tüm yuttaşların vicdan ibadet ve din özgürlüğü de demektir. Mustafa kemal Atatürk
Atatürk Türkiye'si laik sosyal hukuk devletidir.
Türk halkı İran halkın yanında durmaya davet ediyorum İran interneti kesildi
Başkomutanım Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı, sevgi ve dualarla anıyorum. Yüce Allah ondan bin kez razı olsun.
Türk kadını bir çift mavi gözün ışığındadır... ATAmıza minnettarız.
Türk Kadını, Türk Kadını Devrimi için Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'e sonsuz minnet duyar.

Türk Kadınlarının Atatürk'e dua etmeleri gerektiğini bir kez daha söylemek lazım.Yaşasın tam bağımsız Laik Türkiye
Ey 'Türk Kadını' Eğer başın açık diye sokak ortasında dövülüp öldürülmüyorsan, bunu ATATÜRK'e ve Laik düzene borçlu olduğunu sakın unutma
Atatürk'ün biz Türk kadınına armağan ettiklerinin değerini, şu an İranlı kadınların kazanmak için verdikleri mücadeleleri görünce bin kez daha iyi anlıyor ve minnet duyuyoruz...
Yaşasın Atatürk Devrimleri, yaşasın Laiklik
Sana verilen hakları unutma, unutturma Türk kadını

Twitter kullanıcıları çeşitli konulara ilişkin duygu ve düşüncelerini tweet iletileri ile açıklayabilmektedir (Kürkçü, 2017: 58). İran'ın baskıcı, otoriter rejimine karşılık kadınların yaşadığı zorluklar göz önünde bulundurularak, Türk kadınının senelerdir sahip olduğu haklar dile getirilmiştir.1926 Medeni Kanun ile Türk kadınına sosyal ve siyasi haklar tanınmıştır. Bu sayede kadınlar ailede ve soyal yaşamda erkeklerle eşit bir statü kazanmıştır. 'Atatürk Devrimleri' başlığı altında toplanan tweetlerde kazandırdığı haklar için Mustafa Kemal Atatürk'e teşekkür edilmektedir ve Türk kadınının ne kadar şanslı olduğu dile getirilmektedir. 'Yaşasın Atatürk Devrimleri, yaşasın Laiklik', 'Sana verilen hakların unutma, unutturma Türk kadını', 'Atamıza minnettarız', 'Ey 'Türk Kadını' Eğer başın açık diye sokak ortasında dövülüp öldürülmüyorsan, bunu ATATÜRK'e ve Laik düzene borçlu olduğunu sakın unutma' ifadeleri mevcuttur.

3. Paylaşılan Tweetlerde İran'daki Toplumsal Hareketin Yansıması

1979 yılındaki İslam Devrimi ile toplumsal yaşamın pek çok alanında değişimler olmuştur. Yeni kurallar ise şeriat çerçevesinde düzenlenmiştir. Bundan dolayı özellikle kadınların hakları, kılık kıyafetlerinde ve davranışlarında dikkat etmeleri gereken durumlar yasalarda yer almıştır. Fakat yeni yasalarla kadınlar birçok yönden kısıtlanmış ve erkekler karşısında dezavantajlı konuma gelmişlerdir. Bu durum ise İranlı kadınlar arasında rejime karşı bir tepki oluşmasına sebep olmuştur (Tandoğan, 2021: 205). Fakat protestolar, Mahsa Amini'nin ahlak polisi tarafından tutuklanarak işkence görmesinin ve hayatını kaybetmesinin ardından patlak vermiştir. 16 Eylül 2022'de kadınlara karşı uygulanan şiddeti kınamak için başlayan protestolar hükümete karşı ciddi bir meydan okumaya dönüşmüştür. Kadın, erkek, çocuk herkesin katıldığı eylemler İran'ın çeşitli etnik gruplarını da bir araya getirmiştir. Rejime karşı göstericiler, sokaklarda 'Kadın, yaşam, özgürlük', 'Diktatöre ölüm' sloganları atmışlardır. Hükümet protestolara şiddetle karşılık vermiş ve pek çok kişi hayatını kaybetmiştir. İnsanlar seslerini duyurmak için olan olayları sosyal medyada paylaşmaya başlamıştır. Saçlarını keserek protestolara katılmışlardır. Yapılan paylaşımlar İran'da kadınların karşı karşıya kaldığı baskı ve adaletsizliklere dikkat çekerek küresel bir dayanışma ortamı oluşmasını sağlamıştır.

Her toplumsal hareket, var olan düzeni korunmak isteyen siyasal aygıtın müdahalesine neden olmaktadır (Balcı ve Gölcü, 2020: 3). Demokrasi kültürünün gelişmediği ya da az geliştiği ülkelerde iktidarlar, dijital ortamı kontrol altında tutabilmek için gerekli yasal düzenlemeler yapabilmektedir. Bu düzenlemeler, interneti yavaşlatma, içeriği takip etme ve bazı uygulamaların kapatılması gibi çeşitli politikalar çerçevesinde gerçekleştirilebilmektedir. Bunun yanı sıra içerikler hakkında gelen ihbarlar göz önünde bulundurularak paylaşımı yapan bireylere cezai işlemler uygulanabilmektedir. Ancak sosyal medyanın varlığının bu ülkelerde bile toplumsal hareketlerin niteliğini değiştirdiği açıkça görülmektedir (Turanlı ve Tahıry, 2022: 123). İran'da da bu süreçte internetin kesildiği, hareketlerin kontrol edilmeye çalışıldığı,

tutuklamaların yapıldığı twitter hesaplarından ifade edilmiştir fakat kitleler kendi güçlerinin farkında olarak protestolara devam etmişlerdir.

Sonuç

Giddens'a (2005:683) göre toplumsal hareket, bir toplumsal değişim sürecini gerçekleştirmek veya engellemek için çok sayıda insanın bir araya gelmesidir. İnsanlar toplumsal hareketlerle eşitsizliklere, adaletsizliklere ve haksızlıklara karşı ortak çıkarlar etrafında toplanarak hedeflerine erişmeye çalışmaktadır. Onlar bu sayede kendileri için yararlı olduğunu düşündükleri toplumsal değişimi gerçekleştirmek ya da kendilerine zarar veren toplumsal değişime direnmek için örgütlenmektedir (Turanlı ve Tahıry, 2022: 119). Sosyal medya yerel ve küresel düzeyde iletişim kurma ve bir araya gelme açısından toplumsal harekete çeşitli şekillerde kolaylık sağlamaktadır (Emre, 2013: 1572). Kolay organize olabilme iki yönlü iletişim kurabilme demokratik taleplerini dile getirme, sosyal medya mecraları ile mümkün hale gelmiştir. Fakat unutulmaması gereken bu ağların, benzer kaygıları taşıyan halkın sorunlarını, demokratik taleplerini daha yüksek sesle konuşmalarında organize olmalarında amaç değil araç olduğudur (Balcı ve gölcü, 2020: 15). Bu araştırmada bir sosyal medya mecrası olan Twitter paylaşımlarının incelenmesinin sebebi, diğer platformlardan farklı olarak, mesajlarının 140 karakterle sınırlı olması ve bu mesajları açık ve öz ifadeyle kitlelere hızlıca ulaştırabilmesidir. Özellikle siyasal gündemi oluşturmada önemli bir role sahiptir (Çoban, 2014: 71).

Mahsa Amini'nin İslam Cumhuriyeti'nin katı başörtüsü kurallarını ihlal ettiği gerekçesiyle ahlak polisi tarafından ağır şekilde cezalandırılması ve sonunda hayatını kaybetmesi twitter kullanıcılarını harekete geçirmiştir. Uzun yıllar otoriter ve baskıcı rejim altında yaşayan İran halkı, #MahsaAmini hashtagi ile yaptıkları paylaşımlarla farklı kitlelere küresel bir iletişim alanı oluşturulmasını sağlamıştır. Kadınların ön planda olduğu toplumsal hareket twitter iletileri ile hız kazanmış tüm dünyaya şeffaf bir şekilde yansıtılmıştır. Farklı görüşleri olan kesimler bir araya gelerek birlik beraberlik ve dayanışma içerisinde rejime karşı öfkeli söylemlerde bulunmuşlardır. Bunun yanı sıra twitter bu bireylerin sorun olarak gördükleri konularda bilgi paylaşımı yapmalarını sağlamıştır. Kadına şiddet, cinsiyet ayrımcılığı gibi konular tartışılmış, kadınların özgürlük taleplerini yansıtan tweetler atılmıştır. Harekete destek mesajları ve bu desteğe duyulan ihtiyacın dile getirildiği iletiler ile Dünya'ya sesini duyuran kişiler, benzer sorunları yaşayan insanlara da cesaret vermiştir. Bunun sonucunda İran dışında da insanlar yaşadıkları yerlerde sokaklara çıkıp olayları protesto etmişlerdir. Genel anlamda bakıldığında çalışmada elde edilen veriler doğrultusunda İran'da gerçekleşen toplumsal hareketlerin paylaşılan tweetler ile destek aldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra twitter mecrasının toplumsal hareketlerin oluşmasında, taleplerin özgürce iletilmesinde, örgütlenme konusunda, birlik ve beraberliği sağlamada önemli bir araç olduğu anlaşılmıştır.

Bu araştırmada, İran'daki hareketlerin ilk bir ayı ele alınmıştır. Bu süreçte harekete katılan bireylerin twitter paylaşımlarından bir devrim olacağına inandıkları görülmektedir. Fakat protestoların devam ettiği İran'da olayların ne şekilde ilerleyeceği veya sonuçlanacağı bilinmemekle birlikte bu araştırmanın bundan sonra yapılacak çalışmalara örnek teşkil edeceği düşünülmektedir.

Kaynakça

Balcı, Ş. ve Gölcü, A. (2020). The role and impacts of social media in social movements: Example of the Arab Spring. E. Karakoç ve O. Taydaş (Eds.), *Toplumsal hareketler ve medya kavramlar, kuramlar ve tartışmalar* (1. basım, ss. 221). Literatürk yayınları.

- Bhuiyayan, S. I. (2012). Social media and its effectiveness in the political reform movements in Egypt. *Middle East Media Educator*, 1(1),14-20.
- Çoban, F. (2014). Arap Baharı sürecinde sosyal medyanın siyasal direnişteki rolü. *İnter Aktivist*, 66-78.
- Çolak, Ç. (2016). Yeni toplumsal hareketlere ‘yeni’ niteliği kazandıran özellikler üzerine bir değerlendirme. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(6), 529-537.
- D’anieri, P., Ernst, C. & Kier, E. (1990). New social movements in historical perspective. *Comparative Politics*, 22(4), 445-458.
- Demiroğlu, E. T. (2014). Yeni toplumsal hareketler: Bir literatür taraması. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 2(1), 133-144.
- Emre, P. Ö. (2013). *Başka bir dünya için ağ atmak: Siber ortamda üç barış hareketi*. <http://globalmediajournaltr.yeditepe.edu.tr/sites/default/files/Perrin%20O%CC%88G%CC%86U%CC%88N%20E%20MRE.pdf>
- Giddens, A. (2005). Sosyoloji. (H. Özel, Çev.) Ayraç Yayınevi.
- Hira, İ. (2016). Yeni toplumsal hareketler: Politik öncelikten kimlik vurgusuna. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 11(1), 143-155.
- Howard, P. N. & Parks, M. M. (2011). The role of digital media. *Journal of Democracy*, 22(3), 35-48.
- Işık, G. (2012). Toplumsal hareketler: Tarih–Kuram ve kapsam. Gülcan Işık (Ed.), *Toplumsal hareketler: Politikadan edebiyata, sanattan sinemaya, medyadan toplumsal algıya teorik ve pratik analizler ve yansımalar*. (2.basım, ss. 1-44) Nobel Basım Yayın Dağıtım.
- Işık, G. (2013). *Sanaldan sokağa toplumsal hareketler*. (2. basım) Nobel Basım Yayın Dağıtım.
- İrak, H. (2022). Dijital aktivizm ve iran kadın hareketleri üzerine kavramsal bir inceleme. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 10(2), 829-860.
- Koç, Firdevs (2017). Türkiye’de yeni toplumsal hareketlerin dönüşümünde sosyal medyanın rolü. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(15), 1567-1577.
- Korkmaz, A. (2012). Arap baharı sürecinde internet ve sosyal medyanın rolü. *International Symposium on Language and Communication: Research Trends and Challenges (ISLC)* 2147-2153.
- Kürkçü, D. D. (2017). Twitter kullanıcılarının cinsel istismar olaylarına verdikleri tepkiler: Kullanıcıların profili ve içerik analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, 53-65.
- Lim, M (2012). Clicks, cabs, and coffee houses: Social media and oppositional movements in Egypt, 2004-2011. *Journal of Communication*, 62 (2), 231-248.
- Odine, M. (2013). Role of social media in the empowerment of Arab women. *Global Media Journal*, ss. 1-30.
- Sütçü, C.S. ve Aytekin, Ç. (2013). Sosyal medyada twitter konuşma diline ilişkin bir araştırma: Ortak hashtag kullanımı ile kullanıcı profili arasındaki ilişki. *Book of Proceedings International Symposium on Language and Communication: Exploring Novelties*, 4, 1863-1876.
- Tandoğan, Ş. M.(2021). İran’da kadın hareketleri: Beyaz Çarşamba Hareketi örneği. *İran Çalışmaları Derneği*, 5(2), 205-234.
- Telli, A.(2012). Mısır Devrimi’nde sosyal medyanın rolü. *Bilge Strateji*, 4(7), 65-91.
- Turanlı, E. ve Tahıry, K. (2022). Yeni toplumsal hareketler bağlamında bir dijital aktivizm örneği: Afganistan Kadın Hareketi Myredline. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi*,19,116-143.

Türk, G. D. (2013). Demokrasinin dördüncü kuvveti yeni medya teknolojileri. *XVIII. Türkiye’de İnternet Konferansı*, 9-11 Aralık. İstanbul, 55-60.